

THIRTEENTH CENTURY NOTES ON
WILLIAM OF SHERWOOD'S TREATISE ON PROPERTIES OF TERMS,
AN EDITION OF
ANONYMI DUBITATIONES ET NOTABILIA
CIRCA GUILIELMI DE SHYRESWODE INTRODUCTIONUM LOGICALIUM
TRACTATUM V
FROM MS WORCESTER CATH. Q. 13
BY
JAN PINBORG & STEN EBBESEN

I. Introduction.

This introduction and the final version of the edition printed below are due to Ebbesen, but a considerable amount of work on the text had been done by Jan Pinborg before his death in 1982. About 1975 Pinborg had had his attention drawn to the Worcester manuscript by prof. J. Murdoch (Harvard). Pinborg did a preliminary edition of the text, which he discussed with prof. N. Kretzmann (Cornell), but then laid it aside - presumably because he felt that there were too many obscure points that would need elucidation before the text could be published. I (Ebbesen) have been able to clear up only a few of the difficulties, but in consideration of the text's importance as a witness to the development of English logic in the second half of the thirteenth century I have decided to publish it while interest in the subject is still rife.¹

II. The manuscript. Origin of the Dubitationes.

Ms Q. 13 of the Worcester Cathedral Library has been described by Ch. Lohr in 'Aristotelica Britannica', *Theologie und Philosophie* 53 (1978) 97-99. Lohr lists 24 items, most of which are works by British philosophers from the thirteenth century.

According to a subscription f. 116rA the copyist was John of Aston who "took down the questions on the Physics after Master Richard of Clive"

1. For recent literature on English logic in the 13th century see *The Rise of British Logic*, Acts of the 6th European Symposium on Medieval Logic and Semantics, PIMS: Toronto (forthcoming).

("questiones libri physicorum notate a Iohanne) Aston post magistrum Ricardum de Clive"). This would seem to mean that John had followed a course given by Richard, and so the most probable date is 1294/5 when John is known to have been at Oxford and when Richard is likely to have been there too. Cf. A. G. Little & F. Pelster, *Oxford Theology and Theologians c. A.D. 1282-1302*, Oxf. 1934, p. 258; and A. B. Emden, *A Biographical Register of the University of Oxford to A. D. 1500*, I: 66 (Aston, John de) & I: 444-445 (Clive, Richard de), Oxf. 1957.

The Worcester ms, then, seems to provide evidence of what was taught to and/or read by an Oxford student in the 1290s. One of the remarkable features of John Aston's collection of texts is the inclusion of some fairly old works, such as tract V of William of Sherwood's *Introductiones in logicam*¹ - the treatise "On Properties of Terms" or "Suppositiones", as our ms calls it (58rB-59vB) with the subscription "Expliciunt suppositiones magistri W. de Syreswode"). Sherwood's text is followed (59vB-62vA) by the collection of notes on it that we refer to as *Dubitationes*... and edit below.

The *Dubitationes* is not a polished piece of literature. The text definitely looks like a series of notes, whether for the teacher's or for the student's use, taken down in connection with lectures on Sherwood's fifth tract. Those lectures hardly took place in the 1290s when Aston copied our ms. The one and only near-contemporary thinker mentioned by name is Geoffrey of Aspale who taught the arts around 1260 (See Sancti Thomae de Aquino *Opera Omnia* XLV, 1: 259*-261*, Roma: Com. Leonina 1984; Emden, *A Biographical Register of the University of Oxford to A. D. 1500* I: 60-61, Oxf. 1957). On this evidence Pinborg in 'The English Contribution to Logic', *Synthese* 40 (1979) 26, suggested the 1260s or 1270s as date of composition for the *Dubitationes*. A date around 1270 is also supported by a peculiarity of the Sherwood text which precedes them in the Worcester ms. While generally in agreement with the text of P (= Paris, BN lat. 16617, the only other known ms²), the Worcester Sherwood (W¹) contains one telltale deviation from P. To illustrate how the verb

1. This was unknown to M. Grabmann whose 1937 edition (Sitzungsb. Bay. Ak. Phil.-Hist. Abt. 10) was based solely on Paris lat. 16617.

2. The recent publication of Ch. H. Lohr & al., "William of Sherwood, 'Introductiones in logicam' Critical Text", *Traditio* 39 (1983) 219-299, adds Marc. Ven. Z. lat. 302 which contains the beginning of tract V. Cf. this preface, section VI.

'laudatur' can amplify a subject so that it may refer to the non-being, P says "'homo laudatur': hec est vera pro Cesare". P indubitably preserves Sherwood's own words, but in W¹ this passage has become "'homo laudatur': hec est vera pro Symone de Monte Forti" (59vB). Updating examples is a favourite teacher's trick to keep the audience attentive. The man who substituted Simon for Caesar most probably did so during a course given in England within a few years after the spectacular death of Simon of Montford, earl of Leicester, in 1265.

It cannot be proved that the Sherwood text used by the author of the *Dubitaciones* was exactly like W¹. He rarely quotes verbatim. Yet in § 13 he agrees with W¹ against P in the wording of an example (homo est dignissima creaturarum P : homo est dignissima creatura creaturarum W¹ : homo est dignissima creaturarum creatura *Dub.*). In § 17 he agrees with W¹ in the word order "singulares universaliter sumpte" against P's "singulares sumpte universaliter". However, such cases of agreement between *Dub.* and W¹ against P may easily be fortuitous. Some passages of the *Dubitaciones* might suggest that the author's copy of Sherwood differed significantly from both P and W¹. The definition of 'copulatio' given in § 6 is not in Sherwood's text as we know it, and § 20 refers to some 'condiciones suppositionis confuse tantum' which are not in our mss of Sherwood. But in neither case is it certain that the author intends to quote. § 23 contains an imprecise quotation; cf. the note on § 23 in section V below. It is not quite obvious what parts of Sherwood's text §§ 33-35 comment on; but neither is it obvious that the text used by our author differed from P and W¹. In short, while we can find no convincing proof of this, we consider it likely that W¹ represents the Sherwood text used for the lectures that occasioned the composition of the *Dubitaciones*. It would be interesting to know whether there is a connection between the texts derived from those lectures and some of the remaining items of the Worcester ms, but this is not a problem to which we have given specific attention.

III. Doctrine.

The author of the *Dubitaciones* has made no attempt to weave his observations on Sherwood into a coherent whole. Sometimes he presents us with a well-developed *dubitatio*, sometimes we just get a stray note. Perhaps the most interesting feature of the *Dubitaciones* is the very existence

of the work, which points to a continuous Oxford tradition for interest in old-fashioned terminist logic throughout the thirteenth century, and the continuous use of elementary text-books by British authors. The interest in supposition theory and the like is also evinced by other works contained in the same ms, such as the anonymous quaestiones on the *Prior Analytics* of ff. 165-191v. Contrasting this and other late 13th-century English commentaries on the *Organon* with contemporary Parisian ones, J. Pinborg wrote ('The English Contribution to Logic before Ockham', *Synthese* 40 (1979) 35):

Even a mere listing of questions will reveal some such differences, although the general character of the problems discussed is much the same. Nor is their doctrine fundamentally different. However, the English texts are obviously less oblivious of the terminist language. Thus we find examples of all the technical divisions of *suppositio*, known from the *Summulae*, and they are applied to solve the problems involved. Moreover, problems concerning *syncategoremata* are more readily discussed in English texts, just as discussions of the traditional *sophismata* are more frequently interwoven into the commentaries. Finally they offer an ampler treatment of the problems concerning conversion, especially of complicated propositions (such as the *exceptivae* and *exclusivae* containing 'only' etc.) and for problems connected with *consequentiae*. This is important, since considerations of such questions, which can best be solved within the framework of a developed theory of reference, tend to fortify the extensional approach characteristic of terminist logic.

As regards doctrine a preliminary observation would suggest that the English texts emphasize the subjective or contextual aspect of communication more than do the Parisian texts. They are more interested in distinguishing tokens from types and in distinguishing time and place of the utterance from its general import. Moreover the English seem to be more sceptical in their attitude towards the linguistic sign. They tend to emphasize its character as an entity, external to the objects signified, as distinct from inner speech (*oratio mentalis*). They are somewhat hesitant to accept the modistic model of isomorphism. This holds also true of concepts and meanings: whereas the Parisian masters when pressed will deny that concepts or conceptual contents are signs of the objects (rather, they stand in the relation of similarity or resemblance), the English have a long tradition of assuming concepts to be signs, even if natural signs.

On the whole, Pinborg's observations may be applied to the *Dubitati-ones*. The whole text is a witness to the interest in the technical divisions of *suppositio*. *Syncategoremata* appear several times; thus 'omnis', 'tantum', 'quolibet', and 'qualislibet' (cf. the list of sophismatic propositions following our edition). Sophismatic propositions are ubiquitous and there are direct references to *sophismata* and the traditional way of debating them. Thus § 10 "u^o patet in probatione huius sophismatis

'tantum omnis homo currit' ..."; § 18 "ut patet in hoc sophismate 'omne animal fuit in archa Noe'"; § 32 "ut patet in hoc sophismate 'tu non cessas comedere ferrum'". Problems of conversion involving, i.a., "exclusive" propositions are treated in § 16.

The "contextual aspect of communication" receives attention in the first paragraphs which analyze Sherwood's claim that signification, supposition, copulation and appellation are all properties of terms. It is pointed out that signification is not a property of terms in the same way as the rest. Signification is not a property that a term has *qua* term: a word signifies whatever it signifies independently of whether it occurs as a term of a proposition. By contrast, only *qua* term of a proposition can a word have supposition etc., since actual supposition etc. occur when the significatum of a word is understood to enter into relationships which require a context. Such context-bound properties are highly important since they may determine the truth-value of the propositions of which the terms whose properties they are form part. Thus a difference in supposition may cause propositions (p) and (q) to have different truth-value even when the terms of (p) and (q) do not differ in signification.

Our text does to some extent accept the idea that concepts are signs of extramental entities. But in the relevant section (§ 4) important concessions are made to the view that 'the concept of X' equals 'X *qua* conceived of'. Sherwood had defined signification as the presentation of some form to the intellect. Our author expounds this definition in the following way: "signification, i.e. the thing signified *qua* present, is the presentation, i.e. the intentional form which is presented to the intellect, and it [the intentional form] presents the external thing to the mind", and he expressly links this interpretation of the definition with the dictum 'words are signs of concepts and concepts of external things'. Yet, in the same breath he tells us that there is nothing wrong in seeing the intentional form in the mind as just another aspect of the real extramental form.

If the formula 'words are conventional signs of concepts, concepts are natural signs of things' is taken seriously, one is bound to conclude that the possibility of autonomous use makes every word equivocal since no reason can be given why the concept that is a natural sign of real men or real humanity should at the same time be a natural sign of the word 'man' which is conventionally linked with the concept of man.

In § 11 the author of the *Dubitaciones* actually shows a predilection for the view that any word is equivocal. Yet here too he gives concessions to a view more in tune with Parisian modism which stressed that words signify precisely what they have been instituted to signify; and that is not concepts, nor less is it the words themselves. Hence, if a word is used autonomously, it does not genuinely signify something different from its true significatum.

IV. Relations to other genres.

Many of the topics treated in the *Dubitaciones* are such as treatises on syncategoremata and sophismata deal with. One would expect the author to have known the *Abstractiones* of Richard Rufus of Cornwall ("Magister Abstractionum"), but we have found no certain evidence of such acquaintance. Nor can we point to some definite treatise on *syncategoremata* that the author must have known or with which his doctrine shows particular affinity. Such points of contact as we have detected are usually of a rather trivial character, as will appear from the notes below.

Commentaries on the *Elenchi* and compendia of fallacies offer some relevant material, but again we cannot demonstrate a particularly close relationship between the *Dubitaciones* and one particular text of this genre.

The same holds true for commentaries on the *Prior Analytics*. But perhaps this is the genre that offers the richest material for comparison. Thus the anonymous English commentaries of mss Peterhouse 206 and Worcester Q. 13 (mid and late 13th century, respectively) have sections on the conversion of 'homo est species' (206: 100r, Q. 13: 174v, cf. *Dubitaciones* §§ 16 & 18), and of exclusive propositions like 'tantum homo currit' (206: 100v, Q. 13: 174v, cf. *Dubitaciones* § 16). Moreover, in his discussion of conversion the author of the Peterhouse commentary sketches a theory about primary and secondary signification that is closely related to the one sketched in *Dubitaciones* § 14 (cf. the notes, below).

V. Sporadic Notes.

§§ 1-2. It is instructive to compare our author's account of how signification and supposition are related to vox, dictio and terminus with a pure-bred modist account such as the one in *Incertorum Auctorum Quaestiones super Sophisticos Elenchos* (Corpus Philos. Danicorum VII, Cph. 1977) at pp. 83-84.

* * *

§§ 4 and 14 mention a distinction between (1) the extramental significatum "quod significatur" and "cui nomen imponitur", and (2) the entity (form) in the mind "a quo" and "quo significatur". This distinction is more clearly expressed in two Parisian texts from about 1275-80 by Petrus de Alvernia and Simon of Faversham:

Petrus de Alvernia, *Sophisma "Album potest esse nigrum"*. MSS B(ruges SB) 509: 97vA & F(irenze B. Laur.-Med.) St Croce 12 sin., 3: 65rB.

Est enim hic duo considerare, scilicet quod significatur vel cui nomen imponitur, et quo significatur vel a quo imponitur ipsum nomen. Quod¹ significatur et cui nomen imponitur² est aggregatum; quo autem significatur aggregatum³ et a quo imponitur ipsum nomen est ipsa forma; - sicut in re totum aggregatum est quod est, forma autem quo habet esse. Significat igitur, ut manifestum est, nomen aggregati⁴ totum aggregatum per rationem formae, ita ut subiectum cadat in significato termini concreti non per rationem subiecti, sed per rationem formae. Et propter hoc, quia per rationem formae significat aggregatum, dicitur per prius significare formam, non quidem sicut significatum sed sicut quo aliud⁵ significatur. Et hoc videtur esse de intentione Commentatoris super octavum Metaphysicae,⁶ ubi dicit quod nomen non significat nisi secundum quod est in actu res, et forma est causa actus compositi, et cum duo fuerint quorum unum est causa alterius, nomen verius attribuitur causae quam causato.

The text by Simon of Faversham is from qu. 12 of his *Quaestiones Veteres*, pp. 58-60 in Simon of Faversham, *Quaestiones super libro Elenchorum*, ed. S. Ebbesen & al. (Studies and Texts 60) PIMS: Toronto 1984:

Arguitur quod omnis vox sit aequivoca: Quia Commentator super VIII Physicorum dicit quod omne <nomen> primo significat formam, secundo aggregatum. Sed ista, cum non sint unius rationis, <non significantur> uno nomine nisi aequivoce. (... Answer:) Ad primam probantem quod omne nomen sit aequivocum: Verum est quod hoc fuit de intentione Commentatoris quod omne nomen primo significat formam, secundo aggregatum. Sed hoc non est verum, quia illud significat nomen quod significatur per definitionem; ratio enim <eius> cuius nomen est signum est definitio. Cum ergo definitio non tantum dicat formam sed aggregatum, quia hoc pertinet ad definitionem speciei, ergo illud quod per nomen significatur non est forma sed totum aggregatum. Unde sicut aliud est quod intelligitur et illud quo intelligitur, sic aliud est quod significatur et quo significatur; illud enim quod intelligitur est totum aggregatum, illud quo intelligitur est forma; similiter quod significatur est totum aggregatum, illud quo significatur est forma. Et sic forte intellexit Commentator quod forma est illud quo significatur totum aggregatum. Tunc ad formam argumenti: dico quod falsum est proprie loquendo; vox enim non significat aggregatum nisi per formam.

* * *

App. (graviora tantum notantur): 1-2 om. F. 3 om. B. 4 concreti B.
5 aliquid B. 6 Averb. Metaph. 8 c. 7.

§ 10 contains a reference to the sophisma 'tantum omnis homo currit'. The text says:

exclusio per se <respicit> totam multitudinem et non respicit partes multitudinis nisi per accidens, ut patet in probatione huius sophismatis "Tantum omnis homo currit", <sc.: omnis homo currit,> non [tantum] omnis leo, non [tantum] omnis capra etc. Negat enim exclusio alietatem respectu totius multitudinis.

This sophisma is also treated by Magister Abstractionum (Richard of Cornwall) in his *Abstractiones*, ms Digby 24: 83vB:

TANTUM OMNIS HOMO CURRIT. Probatio: omnis homo currit, et non omnis leo nec omnis capra, et sic de singulis. Ergo tantum omnis homo currit.

Contra: tantum omnis homo currit, ergo tantum omne animal rationale mortale currit.

Solutio: prima est multiplex ex eo quod potest esse exclusio generalis vel specialis. Facta exclusionem generali falsa est, et est sensus "nihil currit quod non sit omnis homo". Facta exclusionem speciali vera est, et est sensus "non omnis leo, non omnis capra, et sic de singulis" et sic facta exclusionem speciali fallit (?) hoc argumentum 'tantum omnis homo currit, ergo tantum omne animal rationale mortale currit'. Quamvis affirmativa sequatur ad affirmativam sic 'omnis homo currit, ergo omne animal rationale mortale currit', negativa tamen non sequitur ad negativam sic 'non omnis leo, non omnis capra, ergo non omne animal irrationale currit', sed est fallacia consequentis a destructione antecedentis, sicut hic (?) a positione consequentis 'omne irrationale currit, ergo omnis leo et omnis capra et sic de singulis'.

* * *

In § 11 it is suggested that cases in which a term may be interpreted as standing in material supposition should be classified under the third mood of equivocation:

Quare in materiali suppositione accidit tertius modus aequivocationis, et ideo huiusmodi suppositio debet dici diversa significatio, quoniam unum principaliter significat, actualitas standi pro altero sibi confertur ab alio, eodem modo sicut hic 'laborans sanabatur' quoniam potest stare pro laborante nunc et pro laborante prius <unam> non facit significationem.

The remark about 'laborans sanabatur' (an example from Aristotle's *Sophistici Elenchi*) may be elucidated by means of the following passage from a popular 13th century English tract on fallacies ("Fallaciae ad modum Oxoniae"). I quote from ms Digby 2: 51r-v:

Sequitur de tertio modo, et est quando aliqua dictio per se significat unum solum, ipsa tamen coniuncta cum alia significat plura, ut hic 'quicumque sanabatur sanus est, laborans sanabatur, ergo laborans sanus est'. Solutio: per se [per se: si cod.] li 'laborans' significat praesens tempus, et quando adiungitur cum li 'sanabatur' potest significare praesens tempus vel praeteritum. (...) Unde si

li 'laborans significat praesens tempus, falsa est, et est sensus "laborans nunc sanabatur"; si tempus praeteritum, vera est, et est sensus "laborans non nunc, sed prius, sanabatur".

§ 11 of the *Dubitaciones* continues:

Potest dici quod ista ratio verum et prope verum concludit, quia diversitas suppositionis quae est materialiter stare et stare significative universaliter facit equivocationem. Unde diversitas in sic supponendo est diversitas in significando vel prope cum diversitate significationis, ut patet hic: 'tu credis in deum, deum est accusativi casus, ergo etc.'.

Again we may compare with the tract on fallacies in Digby 2, which adduces the same example under the first mood of equivocation (49v:)

Similiter: 'tu credis in deum, et deum est accusativi casus, ergo tu credis in accusativum casum'. Solutio: hic est aequivocatio in hoc quod dico 'deum': si sumatur significative, sic est maior vera; si materialiter, sic est minor vera.

For a modist discussion in the Parisian tradition, of the problem whether material supposition gives rise to equivocation, we may refer to Anonymus Pragensis, *Quaestiones super Sophisticos Elenchos* qu. 9, ms. Praha Knih. Metr.Kap. L.66 (1311): 82vA-B:

Consequenter quaeritur utrum vox significans se et suum significatum sit aequivoca ad illa quae significat; verbi gratia 'homo' significat se cum dicimus sic: 'homo est disyllabum', sed significat suum significatum cum dicimus 'homo est substantia'.

Et arguitur quod vox significans se et suum significatum sit aequivoca: omnis vox est aequivoca quae importat diversa sub rationibus diversis; sed vox significans se et suum significatum importat diversa sub diversis rationibus; ergo etc. Maior patet, quia aequivoca dicuntur quorum nomen commune etc. Minor probatur, quia vox importat se vel significat naturaliter, sed significatum suum significat ad voluntatem imponentis; sed naturaliter et ad voluntatem sunt rationes significandi diversae, ergo vox significans etc. est aequivoca.

Praeterea illa vox quae in syllogizando facit aequivocationem est aequivoca; sed vox significans se et suum significatum facit aequivocationem; ergo talis vox est aequivoca. Maior patet quia effectus arguit causam: si ergo vox talis facit aequivocationem, ergo est aequivoca. Minor patet, scilicet quod talis vox facit aequivocationem, ut si dicamus 'quod non est disyllabum non est homo, sed Socrates non est disyllabum, ergo non est homo', hic est aequivocatio, quia 'homo' in maiori propositione significat se, in conclusione significat suum significatum; ergo talis vox est aequivoca.

Oppositum arguitur: Omnis vox aequivoca significat plura ad placitum, sed vox significans se et suum significatum non significat plura secundum placitum; ergo non est aequivoca. Maior patet, quoniam ista vox dicitur aequivoca quae habet plura significata attributa sibi per intellectum imponentis. Probatio minoris, sc. quod vox significans se etc. non significat ad placitum, quia tantum ad placitum significat unum, scilicet suum significatum, sed [per] se significat naturaliter; ergo non est aequivoca,

Praeterea quandocumque per aliquem terminum duo significantur ut unum, ille terminus non est aequivocus; sed terminus se et suum significatum significans importat duo ut unum, ergo etc. Maior patet per Alexandrum qui dicit quod significata termini aequivoci sunt distincta et diversa; ergo quando significantur per terminum aliqua duo ut unum, id est <in>distincte, tunc non est ille terminus aequivocus. Minor patet quod vox significans se etc. significat duo ut unum, sc. quod significat suum significatum per hoc idem significat se, ut dicit Philosophus in hoc libro quod nos utimur vocibus pro rebus notis significatis.

Ad hoc dicendum quod vox potest accipi dupliciter: uno modo pro parte aggregati, alio modo pro tota dictione aggregata. Si accipiat primo modo, et quaeratur utrum vox significans se etc. sit aequivoca, dico quod sic; si autem accipiat pro tota dictione aggregata, et quaeratur utrum sit aequivoca, dico quod non. Declaratio primi: illa enim vox quae importat plura sub rationibus diversis est aequivoca; sed vox talis prout est altera pars aggregati significat plura sub rationibus diversis, significat enim se naturaliter et significatum suum ad placitum, et haec sunt rationes diversae; ergo etc. Declaratio secundi est: dictio est dictio propter rationem significandi, non quamcumque, sed propter rationem significandi ad placitum. Ex hoc arguitur: illa dictio quae non habet nisi unam rationem significandi attributam sibi ab intellectu imponente non est aequivoca; sic enim omnis dictio esset aequivoca, quod est inconveniens; sed dictio significando se ipsam et suum significatum non habet nisi unam rationem significandi attributam sibi ab intellectu imponente; ergo non est aequivoca. Intellectus enim non imponit hoc voci quod significet se, quia hoc sibi debetur naturaliter.

Per hoc patet solutio ad argumenta, procedunt enim suis viis. Prima <et> secunda argumenta concludunt quod vox sit aequivoca, et ego concedo de voce quae est pars aggregati, sed dictio non est aequivoca.

Alia duo in oppositum probant quod vox [non] significans se etc. non est aequivoca -- verum est secundum quod vox idem est quod dictio: quae dictio secundum quod dictio habet unam rationem significandi prout refertur ad suum significatum. Et sic utraque pars conceditur.

* * *

§ 14. Cf. the note on § 4. The elaborated theory of a primary and a secondary significatum (inspired by Averroes) is clearly related to the one ascribed to certain "Magni" in the anonymous mid 13th century commentary on the *Prior Analytics* in ms Cambridge Peterhouse 206: 100r:

Postea quaeritur de conversione huius 'homo est species' sive sit singularis sive indefinita. Convertitur enim secundum quosdam sic: 'ergo species est homo'. (...) Diceret quod haec species "homo" est homo. - Contra: Si haec species "homo" est homo, sequitur quod species sit appellatum huius nominis 'homo', quod falsum est, quia significatum alicuius non potest esse appellatum eiusdem. - Consimilis dubitatio est de conversione huius 'homo est in anima': si enim sic convertatur 'ergo id quod est in anima est homo', sequitur idem inconveniens quod prius, scilicet quod significatum termini sit appellatum.

Potest dici, sicut dicunt Magni, quod in hoc nomine 'homo' est duplex significatum, scilicet primum et secundum; primum significatum est forma sive qualitas sive passio sive similitudo sive intellectus in anima; secundum significatum est aggregatum. Circa primum significatum duo sunt modi diversi, quia primum significatum potest considerari dupliciter: aut in quantum est absolutum et distinctum a suis appellatis, et sic stat hic 'homo est in anima' et in consimilibus; praedicatum enim hic convenit formae sive qualitati ita quod non appellatis; - alio modo potest considerari in quantum ipsa forma multiplicatur et inest singulis et unicuique suorum appellatorum, et sic stat hic 'Socrates est homo, Plato est homo'; similiter cum dicitur 'homo praedicatur de pluribus'. Similiter secundum significatum, quod est aggregatum, dupliciter potest considerari: aut in quantum distinguitur contra sua appellata et supposita, ut sic dicatur esse ex materia et forma speciei sola absque forma individuali, et sic stat hic 'homo definitur hac ratione "animal rationale"': - aut in quantum est singulatim et universaliter unumquodque suorum appellatorum, et sic stat <hic> 'homo currit', 'homo est animal'. Secundum hoc igitur est haec vera 'homo est species' sive stetit li 'homo' pro primo significato sive pro secundo; duplex enim est definitio speciei, una "praedicari de pluribus etc.", alia "species est quae ponitur sub genere"; primo modo stat li 'homo' pro primo significato, secundo modo pro secundo.

Cum igitur sic arguatur 'homo est species, ergo species est homo', dicitur quod est figura dictionis quia in prima stat li 'homo' pro primo eius significato sub primo modo aut pro secundo sub primo modo, in conversione autem stat pro primo significato sub secundo modo. Cuius causa est quod cum praedicatur inhaeret, ergo non absolvitur ab eis de quibus praedicatur; inhaerentia enim est secundus modus super primum significatum. Et si omnino debeat converti, convertatur sic: 'ergo aliqua species est homo', quia definitur vel homo qui praedicatur de pluribus hominibus, sic enim stetit in praemissa, sed sic, ut videtur, stetit in praemissa pro primo significato sub secundo modo, et sic potest converti 'ergo species est homo' sine figura dictionis†.

Et intellege quod quando aliquid praedicatur de nomine appellativo, si praedicatum patitur ipsum subiectum stare pro primo significato, stabit; si non, sed pro secundo, stabit pro secundo subiectum; et sic forte intellexit Boethius dicens "Talia sunt subiecta qualia permiserint praedicata", hoc est: terminus subiectus stat secundum exigentiam termini qui praedicatur quantum est ad modum subiciendi pro primo significato vel secundo, et hoc sub primo modo vel secundo; non autem intellexit quod praedicatum possit coartare subiectum quantum ad aliqua eius appellata.

This text has been published previously, and shortly discussed, in S. Ebbesen 'Early Supposition Theory', *Histoire, Epistémologie, Langage* 3/1 (1981) 45-46 .

* * *

§ 16 appears to state two conditions that must be met if the subject term is to determine the supposition of the predicate: (1) there must be indirect predication (2) the subject must be truly predicable of the predicate in a direct predication. The proposition 'species est homo' seems

to satisfy the conditions in the sense that 'species est homo' is an indirect predication, and the corresponding direct predication 'homo est species' is true. The notion of direct/indirect predication must be the one explained by Paul of Venice, *Logica Magna* I,1, ed. N. Kretzmann, Oxf. 1979, p. 160: "predicatio directa est quando superius praedicatur de inferiori suo, et praedicatio indirecta est quando inferius praedicatur de superiori suo, ut 'Animal est homo'."

* * *

§ 17 deals with the quantity of the proposition (p) 'totus Sortes est albus'. At the end of a paragraph reference is made to a traditional distinction between 'totus' in (1) syncategorematic, and (2) categorematic use. In sense (1) 'totus Sortes' = 'quaelibet pars Sortis', and (p) is universal; in sense (2) 'totus Sortes' = 'Sortes secundum quamlibet partem', and (p) is singular. The same claim is made by Robert Bacon (?) in the *Syncategoremata* of mss Erfurt Q. 328 & Oxf. Digby 204 (E 75rA, quoted in H.A.G. Braakhuis, *De 13de Eeuwse Tractaten over Syncategorematische Termen* (1979), 1: 122, = 0 88vB):

Significatio eius patet sic: 'totus' aut est categoreuma aut syncategoreuma. Si categoreuma, tunc significat totalitatem rei, et sic solet dici totum formale vel totum collectivum sive integrum, et hoc modo idem est 'totum' et 'perfectum', et sic describitur: totum est cui nichil est extra. Si syncategoreuma, tunc significat totalitatem subiecti inquantum subiectum, et sic est distributivum, et sic solet dici totum materiale. Per iam dicta patet quod hec est duplex 'totus Sortes est albus' ex eo quo li 'totus' potest esse categoreuma vel syncategoreuma. Si categoreuma, singularis est, quia 'totus Sortes' et 'Sortes' convertuntur. Si syncategoreuma, universalis est.

The author of the *Dubitationes* makes a strange slip when presenting the two "expositions" of (p) 'totus Sortes est albus'. The *exponentes* that he gives are, (1a) 'quaelibet pars Sortis est minor Sorte', and (2a) 'Sor secundum quamlibet partem est albus'. But only (2a) is an exposition of (p). (1a) is an exposition of (q) 'totus Sor est minor Sorte'. The corresponding *exponens* of (p) would be (1b) 'quaelibet pars Sortis est alba'. Apparently, then, the author for a moment forgot that the example under discussion was (p), not (q). The slip could occur because (q) was a standard sophismatic proposition used to illustrate the same point as (p), viz. that 'totus' has two senses. A comparison with the *Abstractiones* of Richard of Cornwall (*Magister Abstractionum*) is instructive (ms Digby 24: 68vB):

'Totus' differt a signis praecedentibus eo quod distribuit inter partes integrales, alia autem inter subiectivas. 'Totus' enim idem est quod 'quaelibet pars'. Est tamen aequivocum ad ista duo 'quaelibet pars' et 'perfectum ex partibus', et per distinctionem istius solvitur hoc sophisma TOTUS SORTES EST MINOR SORTE, quod sic probatur: Quaelibet pars Socratis est minor Socrate, ergo etc. Contra: totus Socrates est minor Socrate, sed totus Socrates est Socrates, ergo Socrates est minor Socrate'. Solutio: 'totus Socrates' est aequivocum, sicut dixi, et ideo sumpto pro eo quod est "quaelibet pars" maior vera et minor falsa. Si dicatur 'totus' "perfectum ex partibus" accidit econverso

Similarly, William of Sherwood in his *Syncategoremata* (ed. O'Donnell, *Mediaeval Studies* 3 (1941) 54) says:

Sed nunc agendum de hac dictione 'totum' de qua sciendum quod quandoque dicit totalitatem alicuius secundum quod res est et aequipollet ei quod est integrum, et est categorema. Quandoque dicit totalitatem alicuius respectu praedicati et est syncategorema et, ut dicitur, valet idem quod 'quaelibet pars' et est signum universale. Et sic procedit hoc sophisma: totus Sortes est minor Sorte. Probatio: quaelibet pars Sortis est minor Sorte; ergo totus Sortes etc. Deinde inferatur: ergo Sortes est minor Sorte. Vel contra: totus Sortes est aequalis Sorti; ergo non minor. Et dicendum quod totus Sortes non aequipollet huic 'quaelibet pars Sortis', sed huic 'Sortes, ita quod quaelibet pars'.

* * *

§ 23 comments on the rule "a pluribus determinatis ad unum determinatum est figura dictionis". This formulation of the rule, which names the fallacy committed, does not come directly from Sherwood, who writes "non sequitur a pluribus determinatis ad unum determinatum". This discrepancy hardly means that our author's text of Sherwood was deviant. It rather means that he interpreted the rule in accordance with common doctrine. Cf. Robertus de Aycupno, *Comm. in Sophisticos Elenchos* (about mid 13th c.), mss Peterhouse 206:181vB & Mazarine 3489:37rB (minor variants are not recorded):

Ad ultimum dicendum, sicut communiter dicitur, quod plures determinatae aequipollent uni confusae, et ideo respectu eiusdem procedendo a pluribus determinatis ad unam determinatam est figura dictionis, ut si omnis homo videat se tantum, inductione facta sufficienter sic 'aliquis homo videt istum et aliquis homo videt illum', omnes determinatae [d.: istae 3489] suppositiones respectu omnium singularium [+ respectu 3489] huius universalis 'aliquis homo videt omnem hominem' aequipollent uni confusae, et ideo, cum respectu universalis [u.: singularis 3489] inferatur una determinata respectu eiusdem secundum rem, est commutatio eius quod est quale quid in hoc aliquid.

* * *

§ 26. The beginning of this paragraph appears to be corrupt. Apparently the author's point is that Sherwood employs an unusual terminology for

the words usually called 'signa distributiva accidentium'. Cf. Robertus Bacon (?), *Synkategoremata*, mss Erfurt Q. 328: 76rA (quoted in Braakhuis 1979 1:125) & Oxf. Digby 204: 89vA:

Sequitur de signis distributivis accidentium. Omne autem tale signum aut est distributivum quantitatum aut qualitatum aut quando aut ubi. (...) Qualitatum ut 'qualislibet'.

* * *

§ 32 refers to the sophisma 'tu non cessas comedere ferrum'. The sophisma is treated by Magister Abstractionum (Digby 24: 82rA), but the Magister's text throws no further light on ours.

VI: Principles of edition.

[The edition is entirely based on the Worcester ms. Only in the last minute did we receive *Traditio* 39 (1983) with the paper by Ch.H.Lohr & al. "William of Sherwood, 'Introductiones in logicam' Critical Text". It appears from the apparatus to Lohr's text that a 14th century ms from B. Marciana in Venice (Z 302) contains the beginning of Sherwood's tract V in which § 8 of the *Dubitationes* has crept into the text. We have not seen the Marcianus, but in our apparatus we have reproduced its version of § 8 as reported by Peter Kunze in the apparatus to Lohr's text.]

The division of the text into 35 sections is the editors'. The ms does not consistently distinguish boundaries between major sections (independent scholia) from minor breaks. At the beginning of each section we have added a lemma from Sherwood's text. These lemmata, printed in italics, represent our own conflation of the manuscripts P and W¹, of which we have been able to consult a complete collation prepared by N. Kretzmann. The page-and-line references at the head of the lemmata are keyed to Grabmann's 1937 edition; the decimal paragraph numbers (5.0.1 &c) that follow refer to Lohr's 1983 edition.

In matters of paragraphing and punctuation we have paid more attention to our own preferences than to John of Aston's. In matters of orthography the reverse is true; thus we have reproduced his "in orto" (= in horto), but we have not bothered to investigate whether he would prefer to have the abbreviation "suppo" rendered 'suppositio' (as we write), or 'supposicio'.

Our critical apparatus reports (1) ms readings that we have conjecturally discarded; (2) conjectures that we have not dared to put in the text; (3) cases in which we have been in doubt about how to read the

ms. We also (4) report on visible lacunas (= blank space in the ms), but not on all the cases in which John of Aston has corrected his own copying errors.

Our text is rather conservative. For one thing, we have not always felt that we had so sure a grasp of the author's intentions as to licence conjectural emendation. For another, we doubt whether the author himself ever did a proper editorial job on his text, and so we incline to ascribe loose syntax to his negligence rather than blame the ms tradition.

Sigla:

- W = ms Worcester Cath. Q 13
- <...> = Added by the editors
- [...] = Deleted by the editors
- ... = Illegible word
- *** = Blank space in the ms indicates loss of text
- †...† = The editors have despaired of emending this
 stretch of text which must be corrupt.

ANONYMI: DUBITATIONES ET NOTABILIA
 CIRCA GUILIELMI DE SHYRESWODE INTRODUCTIONUM LOGICALIUM
 Tractatum V: De proprietatibus terminorum.
 Worcester, Cath. Q. 13 f.59vb-62va

§ 1. (p. 74.12-15 = 5.0.0-5.0.1) *Quattuor sunt proprietates termini, quas ad presens intendimus diversificare. (...) Et sunt hee proprietates significatio, suppositio, copulatio et appellatio.*

Queritur utrum significatio sit proprietas termini. Quod non videtur per P.H.;¹ distinguit enim significationem secundariam, de qua minus videtur, contra proprietatem termini. Dicit enim quod tempus est secundaria significatio verbi et non proprietas.

Item, proprietas est de genere accidentium, quoniam proprium manat de genere accidentium.² Sed significatio est essentialis termino, ergo non /60rA/ est proprietas termini.

Ad oppositum: proprium uno modo est quod contingit omni et non soli.³ Significare contingit omni et non soli dictioni. Ergo etc. Et si significare est proprium, significatio est proprietas, quoniam significatio contingit omni dictioni et non soli.

Dicendum quod in termino est tria considerare, scilicet: termini rationem, et ipsam dictionem significantem et unde significans, et ipsam vocem significantem. Unde significatio non est proprietas termini unde terminus, quia terminus unde terminus presupponit dictionem significantem, licet terminus aliquando supponat pro voce, aliquando pro aggregato, aliquando pro re. Nec est significatio proprietas dictionis unde significans, sed significatio est forma dictionis, unde significans est. Sed dico quod significatio est proprietas dictionis⁴ unde vox est, quia terminus unde vox est habet suum materiale et suum formale: suum materiale ut litteras et sillabas, suum formale est suus modus significandi. Et hoc modo significatio in termino ab extrinseco est.

1 Petrus Helias, *Summa super Priscianum*, ms. Paris, Arsenal. 711: 67vB: "tempus est secundaria significatio verbi, non communis proprietas".

2 proprium manat de genere accidentium: cf. *Boethii in Cat. ed. 2a CSEL 48:276* "Superius dictum est omnia propria ex accidentium genere descendere".

3 proprium uno modo - soli: Cf. *Porph. Intr. p. 12 Busse = A.L. I.6: 19.20-21.*

4 dictionis: fort. termini scribendum.

Ad argumentum in oppositum est dicendum quod significatio est proprietas <termini> unde vox est, et significatio contingit omni termino secundum quod vox est.

§ 2 (p. 74.15 = 5.0.1) sunt hee proprietates significatio, suppositio, copulatio et appellatio.

Queritur, dato quod ista quattuor - significatio, suppositio, appellatio, copulatio - sint proprietates termini, utrum sint uniformiter proprietates termini. Et queritur ad quid in termino consequuntur iste proprietates.

Dicendum quod supposito quod omnes sint proprietates termini, [et quod] non sunt uniformiter proprietates termini. Quoniam significatio est proprietas termini unde vox est; suppositio, appellatio, copulatio sunt proprietates termini unde terminus est. Quoniam ad modum intelligendi significatum termini alii subsistere sequitur suppositio. Ad modum intelligendi significatum termini unde adiacens est sequitur copulatio. (Sed sciendum quod duplex est copulatio. Quedam est vinculum uniens extrema, et hoc est dupliciter: vel vinculum idempnitatis, et talis copulatio importatur per verbum substantivum; vel est vinculum diversitatis, et talis importatur per coniunctionem copulativam. Alio autem modo sumitur copulatio hic: unde copulatio hic nihil aliud est quam modus significandi vel proprietas modi significandi consequens immediate ad istum modum significandi.) Ad modum significandi formam unitam suppositis per omnimodam idempnitatem vel non per omnimodam idempnitatem, secundum quod potest assignari ut qualificans et est enuntiabilis et predicabilis de suis suppositis mediante hoc verbo 'est', consequitur appellatio.

Sciendum quod cum ista tria - suppositio, copulatio, appellatio - consequuntur ad modum significandi vel intelligendi significatum termini, dico quod ad diversum modum. Quoniam suppositio consequitur ad modum intelligendi qui versatur circa qualitatem substantialem, secundum quod dicimus quod proprium est substantie substare; copulatio consequitur ad modum intelligendi qui principaliter versatur circa qualitatem <accidentalem; appellatio consequitur ad modum intelligendi qui versatur circa qualitatem> essentialem.

§ 3. (p. 74.13-14 = 5.00) *Harum enim cognitio valebit ad cognitionem termini et sic ad cognitionem enuntiationis et propositionis.*

Sciendum quod ad cognitionem compositi valet cognitio partium et proprietatum partium. Termini sunt partes enuntiationis et syllogismi, ideo etc. Et etiam ad diversitatem illarum proprietatum termini sequitur diversitas passionum consequentium immediate propositionem, cuiusmodi sunt verum, falsum: quoniam diversitas suppositionis cum idemplitate significationis causat verum et falsum in oratione.

§ 4. (p. 74.16 = 5.0.1) *Est igitur significatio presentatio alicuius forme ad intellectum.*

Queritur de diffinitione significationis, qualiter accipiat "presentatio", vel pro presentis rei actione vel pro rei presentate passione vel pro re presentata vel pro relatione media? /60rB/

Non ultimo modo, quia relatio non est de significatione; nec tertio modo, quia res presentata forma est, et ita idem est dictum 'significatio est presentatio' acsi diceretur 'forma est forma', cum significatio sit forma.

Dicendum quod duplex est forma, scilicet forma a qua est nominis impositio, et illa forma est in anima. Alia est forma <que est significatum cui fit impositio>¹ nominis, et hoc est mediatum vel immediatum: immediatum est forma rei extra, mediatum est aggregatum. Unde presentatio est idem quod forma que est in anima.

Contra hoc videntur esse grammatici. Dicit enim P.H.² quod principale significatum est vere res. Sed illud quod est in anima non est vere res. Ideo etc.

Item, Aristoteles in Prima Philosophia³ dicit quod principale significatum quod actioni⁴ attribuitur est vere res.

Item, dicit Boethius⁵ quod nomina fuerunt imposita iuxta species presentialiter abstractas a rebus. Vult ergo quod impositio nominum est iuxta formam et non a forma.

Item, hoc dato, tunc esset <propositio> primo et principaliter compositio ipsarum intentionum, et sic esset omnis propositio falsa.

1 qué - impositio: spat.vac. vii fere litt. W. 2 locum non invenimus.

3 locum non invenimus. 4 actioni: an alicui scribendum? 5 Citatio spuria, ut videtur, quae aut ex Boethii Comm. Cat. init. aut ex commentario Periherm. aut ex Introd. Syll. Cat. originem ducit.

Potest dici quod vox presentat semper immediate passionem in anima et rem extra presentat mediate, secundum quod vult Aristoteles in primo Periarmentias, quod voces sunt signa intellectuum et intellectus rerum extra.¹ Unde dico quod "presentatio" accipitur pro forma presentata, nec est inconveniens formam realem extra esse formam intentionalem in anima. Unde habet sic diffinitio intelligi: "significatio", id est res significata presentialiter, "est presentatio", hoc est est forma presentata intentionalis ipsi intellectui, et presentat rem extra ipsi anime.

Ad argumenta dico quod ipsi loquuntur de significato mediato cui fit impositio. Unde forte non univoce presentat vox formam et aggregatum, sicut dicit Aristoteles in 8. Philosophie Prime.²

§ 5. (p. 74.17-18 = 5.0.1) *Suppositio autem est ordinatio alicuius intellectus sub alio.*

Queritur de diffinitione suppositionis. Quod non ordinatio alicuius intellectus, probatio: Ordinatio est relatio. Sed suppositio non est relatio, quare etc.

Item, de quocumque predicatur diffinitum et diffinitio. Sed materialis suppositio est suppositio. Ergo materialis suppositio est ordinatio alicuius intellectus sub alio, quod falsum est; immo materialis suppositio non est ordinatio.

Queritur, qualiter accipitur hic "ordinatio".

Dicendum quod suppositio est proprietas consequens ad modum intelligendi vel significandi significatum termini, qui modus principaliter versatur circa substantiam. Et dico quod suppositio est forma relata. Sed forma relata per se ad aliud non refertur. Sed res que subsunt formis referuntur ad alia per formas relatas.

Ad aliud argumentum dico quod materialis suppositio est ordinatio alicuius intellectus, quia ipsius vocis, quoniam vox significat se ipsam; vox enim notans est vox notata. Unde dicit P.H.³ quod vox ponitur generaliter, id est materialiter, quando vox nulla significatione impressa ad sui ipsius designationem accipitur. Sic patet quod ibi est ordinatio intellectus.

Ad aliud dicendum quod vox⁴ accipitur pro passione rei⁵ ordinate, unde res ordinata patitur actum ipsius ordinationis sub alio t'apposite.⁶ Sic oportet dicere, quoniam magistri diffinitiones sunt secundum actum.

¹ Arist.Int.1, 16a3-8. ² Arist.Metaph.8 (H) c.3, 1043a29-31(?) ³ Locum non invenimus. At cf. locum a L.M. de Rijk, Logica Modernorum II.1: 232 allatum. ⁴ vox: sc. "ordinatio". ⁵ rei: fort.expunxit W.
⁶ apposite: an apposito scribendum?

§ 6. (p. 74.18 = 5.0.1) *Et est copulatio ordinatio alicuius intellectus supra alium.*

Queritur de diffinitione copulationis. Diffinitur sic: copulatio est proprietas secundum quod est¹ consequens ad modum intelligendi sive significandi qui versatur circa qualitatem accidentalem. Et intelligatur ista diffinitio ut precedens; accipitur enim "copulatio" pro re copulata, unde res copulata patitur actum copulationis; quia est diffinitio secundum actum, ut vult auctor.²

§ 7. (p. 74.22-28 = 5.0.1-5.0.2) *Secundum autem quod sunt in habitu dicitur suppositio significatio alicuius ut subsistentis. (...) Et dicitur copulatio significatio alicuius ut adiacentis (...) Appellatio autem est presens convenientia termini i.e. proprietas secundum quam significatum termini potest dici de aliquo mediante hoc verbo 'est'.*

Queritur de diffinitionibus secundum quod sunt in habitu. Primo de diffinitione suppositionis. Dicit enim quod suppositio est significatio alicuius subsistentis.

Contra: Alia et alia proprietas est suppositio et significatio. Ergo unum de alio predicari non potest.

Item, substatere actui convenit substantie, †substantie etiam† forme est /60vA/ subsistere. Verius ergo esset dicere quod suppositio esset significatio alicuius substantis quam subsistentis.

Dicendum quod diffinitio causalis est, comprehendendo sub significatione modum significandi. Unde suppositio est proprietas causata a modo significandi.

Ad aliud dico quod littera forte melior est "subsistibilis". Vel dicendum quod hoc participium 'subsistens' secundum quod cadit in diffinitione suppositionis dicit actum ut habitum, non actum ut actum. - Vel dicendum quod communiter loquitur; accipit enim subsistere pro substatere.

Similiter intelligendum est de diffinitione copulationis quoniam³ ista diffinitio "copulatio est significatio alicuius ut adiacentis" causalis <est>. Unde copulatio est proprietas consequens ad modum significandi ipsam qualitatem ut adiacens est.

1 verba secundum quod est fort. delenda.
2 71.21-22 "et sunt iste diffinitiones earum secundum quod sunt in actu".

3 quoniam: quando W.

Similiter intelligendum est de diffinitione appellationis: est enim appellatio proprietas consequens ad modum intelligendi qui¹ versatur circa qualitatem essentialem, per quam proprietatem presentialem forma contingit suppositis.

§ 8. (p. 75.10-13 = 5.12) Et dicitur materialis, quando ipsa dictio supponit vel pro ipsa voce absoluta vel pro ipsa dictione composita ex voce et significatione, ut si dicam (...) 'homo est nomen'.

Queritur² de hoc quod dicit hic 'homo est nomen'; est enim suppositio materialis, quia 'homo' stat pro toto aggregato ex voce et significatione, quod aggregatum nomen facit.

Contra, videtur quod debeat <dici> suppositio composita ex materiali et formali, vel debet dici quod significatum³ supponat pro formali.

Dicendum quod est suppositio materialis, quia tam vox quam significatio sunt materialia termini unde terminus predicatum⁴ participat. Unde quamvis unum in significatione⁵ formalius est, tamen utrumque materiale est ipsius termini unde nomen est, et ideo dicitur materiale.⁶ In formali suppositione non est ita, quia sic dicto 'homo currit' significatum huius termini 'homo' non est materiale secundum quod homo currit, immo significatum formale respectu illius termini est⁷ secundum quod currere inest alicui supposito.

Contra, nomini unde⁸ nomen est significatio formalior est.

Dico quod sic, tamen utraque pars materialis est ad nomen constituendum + in significationis⁹ nominis materialia sunt.

¹ qui: que W. ² Haec quaestio etiam in codice Veneto Marciano Z.Lat.302 (1873) invenitur, teste P.Kunze in ephemeride cui nomen Traditio 39 (1983) 294 qui Venetum hoc modo descripsit: Quaeritur: Utrum sit suppositio materialis: 'Homo est nomen'? Quia stat pro aggregato ex voce et significatione. Quia quando aggregatum nomen facit, consequenter videtur, quod debeat dici formalis vel composita, cum supponat pro formali. Dicendum, quod est suppositio materialis, quia tam vox tam significatio sunt materialia termini, unde terminus primum...(?). Unde quamvis in significatione formalius est, utrumque materiale est ipsius termini. Unde nomen non dicitur materialis. In formali suppositione non est ita, quia sic dicendo: 'Homo currit,' significatum huius termini 'Homo' est non materiale; secundum quod 'Homo currit' immo formalis etc. Et secundum quod currere inest alicui singulari, consequenter dictio, unde nomen est, significatio formalior est. Dico, quod sic tantum utraque pars materialis ad nomen constituendum, tamen in significatione nominis...(?) sunt. ³ significatum: fort. solum scribendum. ⁴ predicatum: sc. 'nomen'. ⁵ significatione: vox fort. corrupta; fieri potest ut dictione scribendum sit. ⁶ materiale: vel materialis est W. ⁷ est: etiam W. ⁸ nomini unde: nonne unum W. ⁹ in significationis: lacuna latere videtur, nisi forte 'in' pro 'et' positum sit.

§ 9. (p. 75.29-31 = 5.17) *Et est determinata quando (...), ut cum dico 'homo currit'. (Cf. 79.20-32).*

De hoc quod dicit quod sic dicto 'homo currit' est suppositio determinata, sciendum quod determinatio uno modo opponitur <in>certitudini, alio modo opponitur confusio. Primo modo sumendo determinationem ly 'homo' stat indeterminate, quia incertum est quis currit. Secundo modo stat determinate, quia potest reddi locutio vera pro uno solo.

Sciendum quod in indefinitis absolutis, cuiusmodi est hec 'homo currit', determinatio per unum¹ singulare compatitur secum determinationem per aliud singulare; etiam exigit verificari pro uno solo. Indefinita contracta, ut in exclusiva sicut hec 'tantum homo currit', non exigit verificari universaliter pro aliquo uno supposito, ut patet posito quod plures currant; etiam determinatio per unum singulare non compatitur secum determinationem eiusdem termini per aliud singulare, ut patet posito quod tantum Sor currat; ideo ibi stat indeterminate et indeterminabiliter.

§ 10. (p. 76.6-9 = 5.17) *Et dicendum quod in omni distributiva suppositione potest fieri descensus quantum est de se, potest tamen impediri per aliquod adiunctum, ut in predicto exemplo per hanc dictionem 'tantum'.*

Sciendum quod in aliqua² proprietate exclusionis non contingit descendere in exclusiva, et ratio huius est quia exclusio per se <respicit> totam multitudinem et non respicit partes multitudinis nisi per accidens, ut patet in probatione huius sophismatis "Tantum³ omnis homo currit", <scilicet: omnis homo currit,> non [tantum] omnis leo, non [tantum] omnis capra etc. Negat enim exclusio alietatem respectu totius multitudinis. Quod etiam patet in exceptiva.

§ 11. (p. 76.21-22 = 5.17) *Sed hoc non facit diversam significationem.*

Contra, semper manet propositum, quoniam vox ipsa semper suum significatum presentans est. Etiam in potentia quadam est, licet confusa, ut ipsam vocem presentet, que potentia ducitur ad actum per predicatum. Ergo de se habet presentare suum significatum principale, et actus confertur sibi a predicato. Quare in materiali⁴ suppositione accidit tertius

1 per unum: pro uno W. 2 aliqua: vel alia W. 3 tantum: in mg. W.
4 in materiali: cum in tali W.

modus equivocationis, et ideo huiusmodi suppositio debet dici diversa significatio, quoniam unum principaliter significat, actualitas¹ standi pro altero² sibi confertur ab alio, eodem modo sicut hic 'laborans sanabatur', quoniam potest stare pro laborante nunc et pro /60vB/ laborante prius, <unam> non facit significationem.

Potest dici quod ista ratio verum et prope verum concludit, quia diversitas suppositionis que est materialiter stare et stare significative universaliter facit equivocationem. Unde diversitas in sic supponendo est diversitas in significando vel prope cum diversitate significationis, ut patet hic: 'tu credis in deum, deum est accusativi casus, ergo etc.' Hoc etiam patet supponendo quod de re vel de dicto habeant reduci ad istas species suppositionis, ita quod "de re" id est significative, "de dicto" id est materialiter. Sed de re vel de dicto faciunt diversitatem in significato. Quare similiter stare significative et stare materialiter faciunt diversitatem, cum propinque se habeant ad significatum, sicut patet hic: 'omnis homo est totum in quantitate', quod secundum quod ly 'omnis'³ dicit aggregatum stat materialiter. Unde ly 'homo' hic per se nullam habet suppositionem, quoniam totum supponit respectu predicati. Unde dico quod argumentum⁴ habet pro inconvenienti quod non est inconveniens.

Tamen sustinendo oppositum dicendum est quod iste due suppositiones sunt diverse suppositiones et non diverse significationes, et dico quod significatio est presentatio alicuius, ad quod significandum imponitur vox principaliter. Sed vox, cum sit signum, non imponitur ad vocem presentandam quoniam signum est quod se offert sensui aliud derelinquens intellectui⁵; et ita vox, cum sit signum, aliud presentat quam vocem. Unde presentatio unius intellectus, scilicet vocis, est secundum quid presentatio. Presentatio autem alterius intellectus, ut ipsius significati, est presentatio simpliciter.

Etiam dico quod in tertio modo equivocationis oportet quod utrumque significetur vel consignificetur principaliter. Sed sic non est in proposito.

1 actualitas: actualitem W. 2 altero: aliquo W. 3 omnis: an homo scribendum? 4 argumentum: aq̄ W; fort. auctor scribendum. 5 cf. Augustinus, *De doct. christ.* 2.1.1, *Dialectica* c.5.

§ 12. (p. 76.30-34 = 5.1.7) *Dicendum quod hoc non facit personalem suppositionem, scilicet quod supponitur individuum, sed quod supponitur res deferens formam significatam per nomen, et hoc potest accidere in nomine proprio, cum significat substantiam cum qualitate.*

Contra, in singularibus idem significatum et suppositum. Etiam singularia non predicantur proprie, cum non significant substantiam potentem qualificare illud de quo dicitur, ut patet¹ universaliter quid cui inest. Sed singulare predicat formam particulatam que idem est cum supposito secundum omnimodam idemtitatem.

§ 13. (p. 77.11-19 = 5.1.8-10) *suppositio simplex potest esse tripliciter (...) Secundus modus fit sic: 'homo est dignissima creatura creaturarum'.*

Queritur de hoc quod dicit quod sic dicendo 'homo est dignissima creaturarum creatura', quod ly 'homo' habet suppositionem simplicem.

Contra, terminus habet suppositionem per comparisonem ad predicatum. Sed creatio², que est actio ipsius primi, ad singulare terminatur et non ad formam communem. Ergo etc.

Dicendum quod habet suppositionem simplicem, et hoc est propter excellentem dignitatem importatam per superlativum, que principaliter convenit forme et per accidens et singularibus. Et non est hoc per naturam creationis que est actio primi et terminatur ad singulare.

§ 14. (p. 77.28-29 = 5.1.11) *Tertius modus fit sic: 'piper venditur hic et Rome'.*

Queritur utrum hic sit simplex supposito 'piper venditur hic et Rome', similiter 'hec herba crescit hic et in orto meo', quia vendi convenit piperi singulari, similiter crescere.

Dicendum est quod quantum est a parte principalis predicatoris habet personalem suppositionem; simplicem habet a determinatione, quia vendi hic et ibi non convenit piperi singulari.

Contra, determinatio non est predicatum per se, sed per accidens; predicatum principale est per se predicatum; et principale subiectum est tantum suppositum per se respectu principalis predicatoris, et secundum

1 predicent *malimus*.

2 creatio: creatura *W*.

accidens supponit respectu determinationis. Et ideo non debet habere suppositionem a determinatione.

Dicendum quod simpliciter habet suppositionem personalem et secundum quid simplicem.

Et sic ponunt quidam.¹

Ponitur etiam sic: Cum in termino duo sunt - vox et significatum -, pro voce stat materialiter, pro significato formaliter. Et est duplex significatum, <sc. illud cui vox imponitur et forma que est significatum>² a quo, et hec est intentio in anima abstracta a rebus extra, a qua est nominis impositio, ut hic 'lapis est in anima'; habet enim suppositionem simplicem et stat pro forma a qua est nominis impositio. Significatum <cui vox imponitur> est duplex: primum et secundarium. Primum est forma, secundarium est aggregatum. Si terminus stet pro forma, hoc potest esse dupliciter: vel absolute vel per comparisonem ad supposita. Si pro aggregato, hoc contingit dupliciter: vel absolute vel pro aggregato relato. Primo modo³ ut hic 'homo est essentia'; stat enim ly 'homo' pro forma absoluta a suppositis, /61rA/ Secundo modo ut hic 'homo est species', quia [si] species est id quod predicatur de pluribus differentibus numero, et sic habet comparisonem ad supposita. Similiter hic 'homo est quidditas' ly 'homo' stat pro forma relata ad supposita, cum quidditas sit perfectio materie et forme. Tertio modo ut hic 'homo diffinitur', quia diffinitum⁴ est aggregatum, ut vult Aristoteles in VII. Metaphysice.⁵

De hoc tamen dubitatio est, unde per se essentia que constituitur ex essentia generis et differentie diffinitur, utrum⁶ stare pro aggregato sic est stare pro forma. Sed quia sola species diffinitur, ideo forte species confert subiecto ut stet pro forma relata, et ideo diffiniri confert subiecto stare pro forma relata ad supposita.

§ 15. (p. 78.4 = 5.1.11) *Queratur utrum dictio que predicatur predicet solam formam.*

Utrum predicatum predicet solam formam.

Sciendum quod in affirmativa vera oportet quod forma predicati informet substantiam⁷ deferentem formam subiecti. Unde dico quod terminus predicat solam formam absolute et[iam] comparatam. Predicatum enim sig-

1 Nescimus qui. 2 sc.-significatum addidimus coll. § 4 supra; cf. prae-fationem. 3 sc. habetur suppositio simplex. 4 diffinitum: diffinitur W. 5 locum non invenimus. 6 utrum: unde W. 7 sub-stantiam: lectio incerta W, fort. substantiam p.c., subiectum a.c.

nificat solam formam, quia¹ substantia, ad quam refertur, intelligitur in subiecto et non in predicato. Etiam dicit formam relatum ad substantiam deferentem formam subiecti, et forma formam non informat. Unde substantia deferens per se intelligitur in subiecto, per accidens in predicato. Et ita predicatum solam formam per se significat. Significat etiam substantiam deferentem prout terminatur ad subiectum, et ita per accidens; et forma non est nata informare formam, sed forma nata est informare substantiam.

§ 16. (p. 78.13-14 = 5.1.11) *Nec tamen vere dicitur 'species est homo'.*

Queritur de veritate huius 'species est homo'.

Quod sit vera, videtur: Commentator² dicit hanc esse veram 'quidditas hominis est homo'. Sed quidditas est forma consequens compositum perfectiva suppositi infinite sumpti. Et cum de tali forma predicatur 'homo', quare similiter 'homo' potest predicari de specie, cum species sit forma relata.

Item, si convertens est vera, et conversa et e converso. Sed hec est vera 'homo est species', ergo et hec 'species est homo'.

Item, dicit Boethius "talìa sunt predicata qualia permiserint subiecta";³ et est exemplum 'Deus est': hic copulat verbum esse eternitatis; similiter dicto 'homo est' copulat esse temporis. Ergo sic dicto 'species est homo' stabit li 'homo' simpliciter propter naturam subiecti, et ita erit propositio vera.

Contra, substantia deferens formam predicati non potest informare substantiam deferentem formam subiecti.

Dicendum quod predicatum non stat semper pro forma, sed aliquando pro aggregato. Quia dicit Commentator⁴ quod si predicatum stet pro aggregato, est hec falsa 'quidditas hominis est homo'; si pro forma, est propositio vera.

Similiter potest dici quod hec est vera 'species est homo' secundum quod ly 'homo' stat pro forma, falsa secundum quod stat pro aggregato.

Utrum necesse sit ponere illam distinctionem, scilicet quod terminus potest stare pro forma vel aggregato, non ad presens distinguo.

Dico quod subiectum potest conferre predicato suppositionem simplicem, non dico subiectum unde subiectum, sed subiectum quod natum sit pre-

1 quia: quin W.

2 Averroes, *Metaph.* 7 c.21.

3 Boethius, *De trinitate* c.IV, PL 64:1252A.

4 Averroes, *Metaph.* 7 c.21.

dicari de predicato directe. Et si subiciatur in predicatione indirecta, potest conferre predicato suppositionem simplicem.

Contra hoc est quod supponitur in conversione huius 'tantum homo currit'. Dicitur enim quod convertitur sic: ergo 'quod tantum currit, illud est homo', et ponitur quod ly 'tantum' faciat exclusionem circa ly 'quod', et ly 'illud' refert ly 'quod', et ly 'illud' facit simplicem suppositionem, nec tamen est natum predicari de eo. Qualiter hoc sit inquire.¹

Credo quod plus debet dici in dicta conversione, scilicet 'tantum homo currit'. Sed de hoc nihil ad presens, quia tertium exemplum non est directe ad propositum, quoniam est in predicatione indirecta.

Ideo sciendum quod quantum est ad istas differentias copulationis, 'copulare esse temporis' et 'copulare esse eternitatis', conferre potest subiectum predicato, etsi non fuerit predicatio indirecta. Et ratio huius est, quia esse est per se /61rB/ passio eius de quo predicatur. In aliis differentiis suppositionis, ut simplex, personalis, non potest subiectum conferre predicato sic vel sic nisi fuerit predicatio <in>directa. Ponendo quod hec 'quidditas hominis est homo' sit uno modo vera et alio falsa, ut innuit Commentator, eodem modo dico quod in proposito hec 'species est homo' est vera pro forma, falsa pro aggregato. Sic patet ad primum argumentum.

Ad secundum argumentum dico quod sic debet converti: 'homo est species, ergo species est homo', pro forma determinando predicatum, ita quod eodem modo stet in utraque.

Ad tertium argumentum dico quod hoc habet intelligi in istis differentiis copulationis, copulare esse temporis et esse eternitatis; ibi enim predicatur propria passio de eo de quo predicatur; in differentiis suppositionis non est hoc necesse.

Contra, per te forma predicati refertur ad substantiam deferentem formam subiecti, et distributio est ratione suppositorum, ergo impropria est propositio ubi signum additur ad predicatum.

Dicendum quod forme predicati prout refertur sic non competit distributio, sed quia preter hoc quod sic comparatur est forma communis in se habens supposita propria que appellare potest et suscipere distributionem.

¹ inquire: *an inquiris scribendum?*

§ 17. (p. 79.1-2 = 5.1.11) *quedam sunt singulares universaliter sumpte ut 'totus Sortes est albus'.*

Queritur de hoc quod dicit quod ista 'totus Sor est albus' est singularis universaliter sumpta.

Contra, videtur quod loquitur improprie, quia si subiectum est universale, sumitur universaliter; si particulare, particulariter; non est ergo propositio singularis universaliter sumpta.

Item, singulare a quo dicitur propositio singularis dicit singularitatem modi et non singularitatem rei. Unde hoc quod dicit Boetius¹ quod a subiecto capiunt propositiones suas quantitates habet intelligi "a modo subiecti".

Item, secundum quod 'totus' tenetur sincategorematice, secundum famosum modum dandi² sensus est universalis secundum rem et secundum vocem, sic:³ "quelibet pars Sortis est minor Sorte."

Aliter exponitur sic: "Sor secundum quamlibet partem est albus", et tunc est singularis, quia licet sit universalitas in propositione, non tamen sumitur principale universaliter.

§ 18. (p. 79.2-3 = 5.1.11) *particularis et indefinitia convertuntur non quoad veritatem, sed quoad rationem sillogizandi.*

Queritur de hoc quod dicit quod particularis et indefinita convertuntur quantum ad modum sillogizandi.

Contra, illud argumentum concludit verum 'animal est species; homo est animal; ergo homo est species', illud tamen concludit falsum 'animal est species, aliquis homo est animal, ergo aliquis homo est species'.

Dicendum quod convertuntur quantum ad modum sumendi sub, absolvendo omnem veritatem et omnem falsitatem.

Sciendum quod hec propositio 'homo est species' ponitur indefinita ab indefinitate signi et non ab indefinitate suppositi, quia sic posset verificari per aliquod suppositum.

Contra, non potest diffiniri per signum.

Item, ista 'homo currit' utroque modo est indefinita: et ab indefinitate signi et ab indefinitate suppositi.

1 Cf. Boethii *Introd. Syll. Cat.*, PL 64:767D(?). 2 dandi: dicendi malimus. 3 propositio quae sequitur exponit hanc 'totus Sor est minor Sorte'; cf. praefationem.

Dicendum quod sic habet intelligi: 'homo est species' est indefinita ab indefinitate suppositi, <et> ab¹ indefinitate signi [et] indefinibilis est;² 'homo currit' est indefinita ab indefinitate signi et ab indefinitate suppositi, tamen est diffinibilis; potest enim diffiniri per utrumque, et per signum et per suppositum; unum enim habetur ex altero; quia enim terminus habet supposita, ideo diffiniri potest per signum.

Vel potest dici quod illa 'homo est species' est singularis, quia subiectum est singulare singularitate essentie et non singularitate entis, - ut patet quoniam "unum numero" potest excludere multitudinem entium (et sic est individuum unum numero), vel potest excludere multitudinem essentialium (et sic species est unum numero).

Contra, prius³ habitum est, quod in ista 'homo est species' ly 'homo' supponit pro forma relata ad supposita, et secundum quod hic stat sic supponit, et secundum quod sic supponit est universalis, ergo secundum quod hic supponit est universalis, et ita secundum quod hic supponit non est singularis.

Dicendum quod suppositio est proprietas subiecti in comparatione ad predicatum, et ideo terminus hic stat pro forma relata ad supposita, et illa⁴ reduplicatio "secundum quod" reduplicat formam in subiecto per comparationem ad predicatum. Sed in predicato est natura duplex, scilicet natura intentionis sive proprietas, et est ibi natura forme que est annexa proprietati et subsistens intentioni. Unde cum dicitur "terminus secundum quod hic supponit stat pro forma relata /61vA/ ad supposita," hic reduplicat proprietatem scilicet actum supponendi principaliter per comparationem ad intentionem in predicato. Et cum dicit⁵ "secundum quod hic supponit est universalis secundum quod reduplicat actum supponendi per comparationem ad formam subsistentem intentioni", potest etiam dici quod posset distribui unde supponit respectu forme subsistentis intentioni; unde tamen supponit respectu forme per comparationem ad intentionem, intelligitur eius distributio, ut patet in aliis. Quoniam istud argumentum 'quilibet asinus hominis currit, ergo quilibet asinus animalis currit' bonum est quantum est a parte del 'hominis' et del 'animalis', tamen non valet a parte del 'asinus hominis' et del 'asinus animalis', quia asinus hominis est inferius, asinus animalis est in plus, et ita arguit ab inferiori ad superius cum distributione. Hoc etiam patet in

1-2 ab - est in *mg. W.*

3 § 14 *supra*.

4 illa: vel ita *W.*

5 dicit: dicitur *malimus*.

hoc sophismate 'omne animal fuit in archa Noe'. Unde potest dici quod est universalis et singularis, magis tamen debet dici singularis, quia 'species' nominat principaliter intentionem tamquam formale sui et secundo nominat formam subsistentem. Unde cum sic dicitur "secundum quod hic supponit est singularis", reduplicatio reduplicat actum supponendi per comparationem ad intentionem.

§ 19. (p. 79.7-9 = 5.1.11) *Queritur etiam de hiis locutionibus 'hec herba crescit hic et in orto meo' et similiter 'mulier que dampnavit salvavit', utrum possint habere veritatem.*

Sciendum quod in ista 'mulier que dampnavit, salvavit', ly 'que' refert suppositum vagum et possibilitas est a parte relativi infiniti nominis substantie cuiusmodi est 'qui'. Unde dico quod hec est simpliciter falsa 'mulier dampnavit et illa salvavit' propter discreta^m relationem pronominalem, hanc autem dicerem esse veram 'mulier que dampnavit, salvavit'. Possibilitas <est> in significato termini infinite substantie, quare¹ potest referre suppositum vagum sive vago modo suppositum. Actualitas est a parte verborum, quoniam dampnum acquisitum uni supposito fuit dampnum acquisitum omni supposito. Similiter salus acquisita uni supposito fuit salus acquisita omni supposito. Et ita est ratio² a parte verborum quorum³ talis potest fieri relatio, scilicet simplex. Etiam est actualitas in relatione quia salus acquisita per conceptionem fuit salus omnium individuorum eiusdem speciei, quorum mors fuit acquisita per pomi comestionem.

§ 20.

Sciendum quod iste conditiones suppositionis confuse tantum, scilicet: si terminus dividatur per accidens, ad divisionem alicuius termini per se tetiam quod ...⁴ oportet descendere, non sunt universales conditiones nisi quando terminus ponitur a parte predicati et dividitur respectu alicuius divisi in subiecto per signum affirmativum.

§ 21.

Sciendum quod in ista 'omnis homo currit', ly 'homo' secundum modum habet suppositionem confusam et distributivam, immobilem habet secundum se et indeterminatam.

¹ quare: *fort.* quia *scribendum*. 2-3 ratio - quorum: aut relatio...
 quorum aut ratio...quare *scribendum esse conicimus*. 4 etiam quod...:
W legere nequivimus, ultimum verbum tunc vel etc vel non esse posse videtur, sed ne de etiam quod quidem confidimus.

§ 22. (p. 80.11-13 = 5.1.14) *Habetur ergo pro regula, quod omne signum distributivum confundit terminum sibi immediate adiunctum confuse et distributive.*

Sciendum quod ista regula "signum universale affirmativum confundit terminum sibi immediate adiunctum confuse et distributive" habet intelligi sic, scilicet quod termini ponantur significative et non materialiter, et similiter hoc signum 'omnis' teneatur divisive, et hoc in singulari numero et ubi est complete dici de omni, et 'omnis' sumitur in propria significatione etiam si non precesserit aliqua distributio.

§ 23. (p. 80.24-25 = 5.1.16) *non sequitur a pluribus determinatis ad unum determinatum.*

Sciendum quod illa regula "a pluribus determinatis ad unum determinatum est figura dictionis" sic debet intelligi: si quolibet determinata in premissa per se accepta non potest inferre illam determinatam in conclusione, est figura dictionis; et si potest inferre, ibi¹ est bonum argumentum.

§ 24. (p. 80.31-33 = 5.1.17) *non sequitur a determinata ad confusam et distributivam, sed ad confusam tantum, ut non sequitur 'hominem non videt Sor, ergo Sor non videt hominem'.*

Et de hoc quod dicit quod non sequitur a determinata ad confusam et distributivam, sicut est 'hominem non videt Sor, ergo Sor non videt hominem'. Contra, affirmative convertuntur, ergo et negative. Sequitur enim 'hominem /61vB/ videt Sor, ergo Sor videt hominem'.

Dicendum quod oppositum huius 'hominem non videt Sor' non est hec 'hominem videt Sor', sed hec 'non hominem non videt Sor', que equipollet huic 'nullum hominem non videt Sor', et hec huic 'omnem hominem videt Sor'. Et scimus quod non valet 'Sor videt hominem, ergo omnem hominem videt Sor', sed est peccatum, sicut predictum est.

§ 25. (p. 81.15-17 = 5.2.1) *De copulatione autem sciendum quod hec divisio "alia materialis, alia formalis, alia communis, alia discreta" et hec "alia simplex, alia personalis" non dicuntur de ea.*

Sciendum quod forte copulatio potest reponi sub simplici, quia ponimus quod suppositio simplex est ubi terminus principaliter stat pro forma
¹ ibi: *utrum vox ibi an signum distinctionis sit quod in W legitur parum certum est.*

absolute vel relata. Ergo ex quo copulatio est principaliter ipsius accidentis, licet tamen ut adiacentis, dico quod simplex magis salvatur in copulatione quam personalis.

§ 26. (p. 81.26-37 = 5.2.2) Et etiam sic est in signis distributivis copulatorum, qualia sunt 'qualislibet' 'quantuslibet' et similia. Et nota quod huiusmodi signa copulata [v.l. copulativa] distribuunt respectu suorum substantivorum; unde sua copulatio distributiva est, suppositio autem suorum substantivorum confusa tantum, ut cum dico 'qualislibet homo currit', illa copulatio distribuitur; unde possum descendere ad copulata specialia sic: 'qualislibet homo currit, ergo albus homo currit et niger etc' (...) Tale signum significat accidens aliquod et istud distribuit respectu sui substantivi.

Sciendum quod vocat signa distributiva copulativa sive copulantia sive copulationes tet de quolibet bene¹ dicitur[†] signa distributiva accidentium que important materiam sue distributionis in se, et fit distributio principaliter pro accidentibus; distribuunt enim pro partibus secundum speciem, que sunt copulantia specialia. Unde sic fit descensus: 'qualislibet homo currit, ergo hoc album quod est homo currit, et hoc grammaticum quod est homo' et sic de singulis.

Et sciendum quo li 'hoc' demonstrat accidentale principaliter ratione qualitatis adiacentis; relatio fit principaliter; quod non fert talis descensus: 'qualislibet homo currit, ergo albus² homo currit' etc. Probatio, quia si li 'homo' stat determinate et accidens particulatur ad participationem subiecti, et ita descendit ad accidens particulare et non ad accidens speciale, et ita non descendit ad partem secundum speciem.

Dicendum quod terminus ipse determinate stat, non tamen fit descensus unde numeratur, sed fit descensus unde in se commune est et speciale, et ita est descensus bonus. Etiam sic dicendo: 'qualislibet homo' ita oportet descendere quod significetur qualitas specialis, cum 'qualelibet' distribuit principaliter pro partibus secundum speciem respectu substantie. Et ita supra diversa cadit principaliter. ***³ copulata cum subiecto ex eadem parte substantie, ergo albus⁴ homo.

1 bene: *lectio incerta*, fort. et non vel vel non W.
aliquis W.

3 ***: spat. vac. XV fere litterarum W.

2 albus: vel

4 albus: vel

§ 27. (p. 82.13-15 = 5.3.1) *ex parte autem predicati supponit secundum habitualement suam diffinitionem.*

Sciendum de hoc quod dicit quod terminus a parte predicati supponit solum secundum habitualement diffinitionem et non secundum actualement. Sed credo quod adeo actualiter supponit terminus a parte predicati sicut a parte subiecti, minus tamen proprie supponit a parte predicati, quoniam per accidens, quia terminus unde predicatum est stat pro forma communi relata ad supposita, supposita dico subiecti per se et non sua nisi per accidens, et ita supponit pro illis per accidens predicatum; tamen adeo actualiter ordinatur in oratione sicut et subiectum et est pars principalior in oratione, quare actualiter supponit. Et dico quod in simplici suppositione per se predicatum potest supponere ut hic 'species est homo'. In personali suppositione supponit predicatum per accidens; significat enim quod forma subiecti et forma predicati habeant radicatus esse in eisdem suppositis, in suppositis subiecti per se, in suppositis predicati per accidens.

§ 28. (p. 82.29-30 = 5.3.3) *restringere est proprie cogere aliquid esse in breviori loco quam sue nature competit.*

Sciendum quod restringere proprie est comprimere partes alicuius copulationis, ut lane vel spongie, quatenus minorem locum occupat***.¹

§ 29. (p. 82.32-33 = 5.3.3) *Unde de talibus restrictionibus intelligendum est hic et non de verbo, licet quandoque restringat.*

Sciendum etiam quod loquitur hic de contractione quantum ad supposita et non de contractione quantum ad modum significandi actualement que conferatur subiecto a verbo ratione temporis consignificati. Termini in partibus² non stant pro suppositis nisi per comparisonem ad universalem.

§ 30. (p. 83.29-32 = 5.3.4) *Cum autem dico 'omnis homo est animal' predicatur esse habituale, et secundum quod necessaria est habet virtutem huius conditionalis 'si homo est, animal est'.*

Sciendum quod vis cathgorice propositionis consistit in predicatione, vis ypothetice in consecutione.

1 ***: spat. vac. unius fere lineae W. scribendum?

2 partibus: an particularibus

§ 31. (p. 84.33-34 = 5.3.6) ut 'homo laudatur', hec est vera pro Cesare, et est verbum ampliatis.

Queritur de hoc quod dicit quod 'laudatur' est verbum ampliandi, /62rA/ qualiter debet poni verbum ampliativum.

Dicendum quod hec est ratio ponendi ipsum esse ampliativum quoniam laudatio ipsa est enuntiabilis de altero et in altero est ut in subiecto quam in illo de quo enuntiatur, quoniam honor, veneratio, laudatio et huiusmodi in illis suppositis non sunt ut in subiectis de quibus enuntiabiles sunt actiones, quia honor est in honorante ut in subiecto et de honorato enuntiatur. Similiter dico de laudatione. Etiam cum contractio propinque et immediate sit ratione rei contracte existentis in subiecto de quo enuntiatur, quoniam si id de quo enuntiatur laudatio esset in quo est laudatio ut in subiecto, 'laudatur' non esset verbum ampliativum, sed verbum contractivum; solum enim tunc staret terminus subiectus pro presentibus, cum res verbi mensureretur tempore presenti. Sed non est ita, quia in ali[qu]o est laudatio ut in subiecto et de alio enuntiatur, quia suppositum de quo fit enuntiatio non est subiectum in quo est res verbi. Et ideo non oportet quod stet <pro> presentibus tantum. Sic oportet ponere ibi ampliationem, quoniam sic dicto 'homo¹ currit' ad mensurationem rei mensuratur composito et ex consequenti per se extrema mensurantur quia res enuntiatur de subiecto, et terminus de quo enuntiatur res verbi est subiectum rei, et ideo coartatur. Sed sic non est de hoc verbo 'laudatur'.

§ 32. (p. 85.7-10 = 5.3.6) Unde cum res huius verbi 'laudatur' presentialiter insit non existentibus, ampliabit terminum ad non existens; et similiter hoc verbum 'potest' et similia.

Sciendum etiam sicut dicitur communiter quod 'potest', 'fit', 'contingit' ampliant quia significant rem enuntiabilem de alio <quam> termino sibi subiecto, ut 'domus fit', 'fieri' materie² est preiacentis et est enuntiabile³ de domo. Similiter dicto 'homo potest esse' potestas radicatur in principiis 'est',⁴ et 'homo' completus⁵ est terminus huius potestatis cum enuntiatur de homine, non tamen est in eo ut in subiecto, sed in suis principiis. Et ideo ampliant.

Et illa causa bona est. Sed unum tediosum est, scilicet sicut est in aliis verbis quod res ipsa primo mensuratur a tempore et coartatur

1 homo: non W. 2 materia: aut m(e) (=materie) aut m(o) (=modo) W.
 3 enuntiabile: potius -is W. 4 si textus integer est, "in principiis eius quod est 'est'" intellegendum esse videtur. 5 completus: an complet<iv>us scribendum?

per consequens, quia tunc cum ipsa terminetur ad subiectum mensuratur, et re mensurata ipsa compositio mensuratur, qua mensurata mensuratur per se extremum. Quare cum res istorum verborum sit potentia, illa potentia mensuratur tempore presenti, ergo compositio qua enuntiatur predicatum de subiecto mensuratur, et per consequens mensuratur per se extremum.

Si dicatur quod bene componeret si extremum de quo enuntiatur esset per se subiectum potentie quod oportet, unde sic dicto 'homo potest esse' extremum de quo enuntiatur non est extremum per se, quoniam potentia est in principiis licet terminetur ad hominem. Quero tunc ex quo extremum illud non est extremum per se compositionis, qualiter potest potentia vere enuntiari de hoc subiecto, ex quo illud extremum non est extremum respectu potentie huius.

Potest dici quod sic dicto 'homo potest esse', cum significatur potentia esse alicuius incompleti prout est in via ad completionem, quia potentia predicatur hic de termino subiecto prout potentia est terminabilis per completum, et completivum huius potentie est esse, terminus subiectus respectu potentie sic terminabilis per tale completivum supponit. Pono tunc quod quantum est a parte potentie circumscribendo terminabilitatem, si contingit quod extremum sit potentia, extremum per accidens incompletum est, ut subiecti est ipsum completivum, quoniam principia sunt que possunt; in illis enim est potentia per se, per accidens in subiecto cuius est ipsum completivum. Unde potentia est hominis per accidens, quia suum completivum, scilicet esse, debetur homini per se, et ideo potentia que completur per esse et movetur ad esse per accidens. Tamen per comparisonem ad esse /62rB/ completivum potentie, loquendo de per se extremo, dico quod per se extremum est 'homo', per accidens sua principia, quia principia habent esse in composito per accidens, totum compositum habet esse per se, sicut patet quod potentia¹, ex quo non est ipsius hominis qualiter² enuntiabilis de ipso, quia hoc est per accidens, quia tamen est suppositum respectu potentie terminabilis per esse loquendo de esse per se extremum est ipsum completum, per accidens sunt ipsa principia.

Et si queratur quare non dicitur 'principia possunt esse' sicut 'homo potest esse', dicendum quod forte, licet in hoc sermone 'homo potest esse' 'potest' sit principale verbum quantum ad modum significandi, tamen quantum ad rem sig-

¹ potentia: potest *W a.c.*, ut videtur. ² qualiter: vox suspecta; tota constructio claudicat, sed utrum auctoris an scribae culpa incertum nobis videtur.

nificatam dico quod 'esse' est verbum principale, ut patet in hoc sophismate "Tu non cessas comedere ferrum", quia hic 'cessas'¹ est verbum principale quantum ad modum significandi, 'comedere' est principale verbum quantum ad rem significatam. Hoc patet per expositionem, sic enim exponitur: "homo est in potentia esse", esse principaliter hic enuntiatur, et quia per se suppositio est respectu verbi principalis quantum ad rem, ideo proprius dicitur 'homo potest esse'. Similiter dico de hoc verbo 'fit'. Unde sciendum quod 'fit' aliquando enuntiatur de re successiva; tunc extremum de quo 'fieri' enuntiatur supponit actu pro supposito actu existente. Aliquando enuntiatur de re permanente; et hoc contingit dupliciter: vel absolute ut 'domus fit', et tunc intelligendum eodem modo de 'fit' sicut dictum est de 'potest', quia unius est 'fieri' per se, alterius per accidens [et unius est per se et alterius per accidens]. Vel est determinatum, et hoc contingit dupliciter: vel per terminum accidentalem, et tunc supponit subiectum pro subiecto in alteratione et illud subiectum est actu et completum. Si per terminum substantialem, tunc supponit pro incompleto, ut hic 'homo fit animal'.

Unde sciendum quod universalis causa quare huiusmodi verba ampliant est quia non est idem extremum de quo enuntiatur res verbi et in quo est.

§ 33. (p. 85.16-24 = 5.3.6) *si proprie velimus loqui, dicamus quod terminus de se supponit pro presentibus; et si supponat pro aliis, hoc erit ratione sui adiuncti, scilicet verbi ampliandi vel verbi preteriti vel futuri temporis. (...) cum dico 'homo currit' supponit ly 'homo' de se pro presentibus, et ab hac suppositione non trahitur per predicatum. Si autem dicam 'homo cucurrit' vel 'potest currere', iam trahitur hec suppositio ad non existentes, in sensu dico compositionis.*

Sciendum quod licet terminus de se habeat habitudinem standi pro hiis vel pro illis, tamen actualitatem² standi pro hiis vel pro illis habet a predicato et non a se, quicquid dicat magister ille.

§ 34. (ibidem?).

Sciendum quod principium primum contractivum et originale et causale est tempus. Principium proximum et immediatum est compositio. Et si di-

¹ cessas: cessat W. spat. vac. V litt. W.

² tamen actualitatem: in mg. (m²?), in contextu

catur quod contrahens et contractum cadunt ex eadem parte, dico quod compositio se ligat cum utroque extremo, licet formalius cum predicato.

§ 35. (*ibidem?*).

Sciendum quod de eo quod non est vere, nec in opinione nec per relationem ad animam, non est scientia; et ita de Cesare scientia potest esse, cum sit per relationem ad animam.

Qualiter hæc potest esse vera vel falsa 'Cesar est homo' dato quod hec sit vera 'omnis homo est'.

Sciendum quod primo videndum est quid significet 'Cesar', vel aliquid vel nihil. Et potest poni quod 'Cesar' quantum est de se, rem ad quam primo imponebatur ad significandum semper significat. Unde 'Cesar' significat quoddam compositum et representat quantum est de se ad quod representandum imponebatur. Quia tamen hoc compositum non est actu,¹ illud representare, hoc est representare ens non actu, et habet esse defectivum in suis principiis, quia nihil potest producere illam potentiam ad actum, ut iterum sit compositum completum, quoniam armonia et proportio corrumpitur corrupto singulari. Quia tamen remanet armonia et proportio respectu forme generalioris, alia animalia possunt produci ex potentia sopita in illa materia. Unde dico quod res quam presentat est res non existens, quoniam representat compositum consequens² esse defectivum in suis principiis.

Contra, compositum resolutum in suis principiis non est compositum.

Dico quod non est compositum vere, sed diminutum. Ponendo hoc dico quod hec 'Cesar est homo' sic³ intelligenda; 'est homo diminutus', quia compositum habet esse diminutum sub forma.

Alio opinio est magistri G. Haspale et est satis bona. Pone quod diversimode ad /62vA/ representandum significatum suum imponitur terminus communis et terminus discretus, quoniam terminus communis imponitur preter omnem differentiam temporis, terminus discretus imponitur ad tempus. Et quia in termino discreto idem est suppositum et significatum, corrupto supposito corrumpitur et significatum. Tamen suppositum et significatum in termino discreto sunt diversa secundum rationem quia significatum dicitur unde intellectui representatur, suppositum unde actui substat. Unde hic est suppositum 'homo currit', hic significatum 'homo est individuum'.

1 actu: vel actualiter W. 2 consequens: gñs W, fort. continens scribendum. 3 sic: s(imilite)r W.

Alia opinio redit in idem cum priori, quoniam sic suppositum corrumpitur secundum¹ suum esse actuale completum et non secundum suum esse diminutum. Unde hec est falsa omnino 'Cesar est homo', hec autem vera 'omnis homo est'. Similiter dico quod incomplete participat formas superiores.

Sciendum tamen quod sic dicto 'tale est homo incompletus', 'tale est animal incompletum', 'incompletum' secundum quod est determinatio hominis est magis incompletum quam secundum quod est determinatio animalis.

Explicit expliceat.

¹ secundum: vel per W.

SOPHISMATIC PROPOSITIONS AND OTHER EXAMPLES

homo est nomen § 8
 homo currit §§ 8, 9, 18, 31, 35
 tantum homo currit §§ 9, 16
 tantum omnis homo currit § 10
 laborans sanabatur § 11
 tu credis in deum, deum est accusativi casus... § 11
 omnis homo est totum in quantitate § 11
 homo est dignissima creaturarum creatura § 13
 piper venditur hic et Rome § 14
 hec herba crescit hic et in orto meo § 14
 homo est essentia § 14
 homo est species §§ 14, 16, 18
 homo est quidditas § 14
 species est homo §§ 16, 27
 Deus est § 16
 homo est § 16
 quidditas hominis est homo § 16
 totus Sor est albus § 17
 totus Sor est minor Sorte § 17
 animal est species, homo est animal, ergo homo est species § 18
 animal est species, aliquis homo est animal, ergo aliquis homo est species § 18
 quilibet asinus hominis currit, ergo quilibet asinus animalis currit § 18
 omne animal fuit in archa Noe § 18
 mulier que dampnavit salvavit § 19
 omnis homo currit § 21
 hominem non videt Sor, ergo Sor non videt hominem § 24
 qualislibet homo currit § 26
 laudatur § 31
 domus fit § 32
 homo potest esse § 32
 tu non cessas comedere ferrum § 32
 homo fit animal § 32
 Cesar est homo § 35
 homo est individuum § 35